

Sosiaalisen luoton myöntämisen perusteet Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymässä

Yleistä

Laki sosiaalisesta luototuksesta tuli voimaan 1.1.2003 (1133/2002). Sosiaalisen luototuksen järjestäminen on kunnalle lakiin perustuva, vapaaehtoinen tehtävä, jonka käyttöönosta ja laajuudesta päättää kunta. Kuntalaisella ei ole subjektiivista oikeutta sosiaaliseen luottoon. Sosiaalinen luotto poikkeaa muusta luotonannosta. Se on sosiaalihuoltoon kuuluvaa luotonantoa, jonka tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista. Sosiaalinen luototus ei saa heikentää mahdollisuuksia saada toimeentulotukea, ja siksi ennen sosiaalisen luoton myöntämistä on selvitettävä hakijan oikeus toimeentulotukeen.

Jos kunta päättää myöntää sosiaalista luottoa, tulee kunnan määritellä luoton antamisen perusteet ottaen huomioon, mitä laissa säädetään.

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän sosiaalisen luoton myöntämisperusteet

1. Sosiaalisen luoton myöntämisen yleiset perusteet

Sosiaalinen luotto voidaan myöntää henkilölle,

- joka asuu vakituisesti Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän (jatkossa Kainuun sote) jäsenkuntien (Hyrnsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paltamo, Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi) alueella,
- joka on pienituloinen ja vähävarainen ja jolla ei ole muun perustellun syyn vuoksi muulla tavoin mahdollisuutta saada kohtuuehtoista luottoa,
- joka kykenee suoriutumaan luoton takaisinmaksusta ja
- jolla on riittävästi maksuvaraa luoton saamiseen.

Sosiaalisen luoton myöntäminen edellyttää hakijan tilanteen laaja-alaista selvittämistä ja tarvittaessa yhteistyötä eri viranomaistahojen ja palveluntuottajien, kuten esimerkiksi talous- ja velkaneuvonnan kanssa. Luottoa voidaan myöntää enintään kymmentuhatta (10 000) euroa.

Sosiaalista luottoa voidaan myöntää sille talousarviossa varatun määrärahan puitteissa. Määrärahasta päättää Kainuun soten yhtymävaltuusto. Luoton myöntäminen uusille asiakkaille keskeytetään, jos pääomaa ei ole jäljellä.

2. Luoton myöntämisen esteet

Sosiaalista luottoa ei myönnetä henkilölle,

- joka saa säännöllisesti Kelan perustoimeentulotukea, ellei tuen myöntäminen johdu tulojen ulosmittauksesta,
- jolla on realisoitavissa olevaa omaisuutta.

Laadittu 11.3.2015
Päivitetty 30.3.2022

Veera Rinne,
Paula Tikkanen,
Tuula Kinnunen,
Eveliina Mämmi

- joka on velkajärjestelyssä tai jolla on oikeus yksityishenkilön velkajärjestelyyn,
- joka voi omilla toimillaan säästää lainatarpeensa kohtuullisessa ajassa esim. muuttamalla edullisempaan asuntoon,
- jonka maksuvara on yli 350 euroa kuukaudessa tai
- jonka kokonaisvelkojen määrä on yli kymmentuhatta (10 000) euroa.

Sosiaalista luottoa ei myönnetä silloin, jos on perusteltua syytä olettaa, että maksuvarasta huolimatta hakija ei tulisi suoriutumaan luoton takaisinmaksusta, tai hakijalle jäisi sosiaalisen luoton myöntämisestä huolimatta järjestelemättömiä velkoja, esimerkiksi ulosottoperintää. Sosiaalista luottoa ei myönnetä silloin, jos on perusteltua syytä olettaa, että velallinen ei tulisi noudattamaan maksuohjelmaa.

Luottoa ei myöskään myönnetä yritystoimintaan eikä yritystoiminnasta johtuviin velkoihin.

3. Sosiaalisen luoton käyttökohteet

Sosiaalista luottoa voidaan myöntää seuraaviin käyttötarkoituksiin:

- kokonaisvelkojen järjestämiseen, ei osavelkaan,
- välttämättömiin (esim. esteettömyys) asunnon muutostöihin,
- ansiotyössä käynnin tai ammatinharjoittamisen mahdollistavan välttämättömän auton tai muun välineen hankintaan,
- kohtuuhintaisiin ja välttämättömiin kodin hankintoihin,
- työmarkkina-asemaa parantaviin opintoihin tai
- muihin välttämättömiin tarkoituksiin, mikäli luotto edistää henkilön itsenäistä selviytymistä ja talouden hallintaa pitkällä aikavälillä.

Sosiaalista luottoa voidaan joissain tapauksissa myöntää myös sakkoihin ja rikosperusteisiin korvauksiin, jos luotto edistää hakijan kuntoutumista. Tällöin luoton myöntäminen edellyttää aina hakijan tilanteen laaja-alaista selvittämistä ja viranomaisyhteistyötä.

4. Sosiaalisen luoton hakijan takaisinmaksukyvyn arviointi

Takaisinmaksukykyä arvioitaessa otetaan huomioon hakijan käytettävissä olevat tulot ja varat sekä hänen ansaintamahdollisuutensa ottaen huomioon hakijan ikä, työkyky ja muut olosuhteet. Lisäksi selvitetään kotitalouden todelliset menot ja velat sekä muut hakijan taloudelliseen asemaan vaikuttavat tekijät. Helposti realisoitava, vähäistä suurempi varallisuus edellytetään ensin realisoitavaksi. Omaisuutena ei oteta huomioon omistusasuntoa, jossa asiakas itse asuu, eikä asunnon tavanomaista irtaimistoa.

Luoton hakijalla tulee olla kyky suoriutua velan maksusta ja hänellä tulee olla maksuvaraa velan hoitamiseksi. Maksuvaralla tarkoitetaan sitä laskennallista rahamäärää, jonka luoton hakija kykenee kuukaudessa maksamaan lyhennyksenä ja korkona. Maksuvaraa laskettaessa huomioidaan myös sosiaalisen luoton ulkopuolelle jäävien lainojen lyhennykset. Sosiaalisen

Laadittu 11.3.2015
Päivitetty 30.3.2022

Veera Rinne,
Paula Tikkanen,
Tuula Kinnunen,
Eveliina Mämmi

luoton ulkopuolelle jääviä lainoja voivat olla valtion takaama opintolaina, vakituisen asunnon asuntolaina ja autolaina.

Takaisinmaksukykyä arvioitaessa hakijalle tehdään maksuvaralaskelma, jossa otetaan huomioon hakijan tulot sekä välttämättömät menot ja velkajärjestelylain mukainen elinkustannusindeksi. Lisäksi otetaan huomioon mahdollisista sosiaalisen luoton ulkopuolille jäävistä lainoista aiheutuvat menot täysimääräisinä.

Avoliitossa tai avioliitonomaisessa suhteessa asuvat vastaavat yhdessä myönnettävästä sosiaalisesta luotosta, paitsi jos sosiaalinen luotto myönnetään velkoihin, jotka ovat syntyneet kokonaisuudessaan ennen parisuhteen alkamista. Sosiaalisen luoton maksuvaraa laskettaessa huomioidaan aina kaikkien samassa taloudessa asuvien henkilöiden taloudellinen tilanne kokonaisuudessaan.

Hakijalta voidaan edellyttää, että hän maksaa maksuvaran verran jo olemassa olevia velkoja kolmen (3) – kuuden (6) kuukauden ajan ennen sosiaalisen luoton myöntämistä, jos luoton takaisinmaksukykyä on muutoin vaikea arvioida. Ennen luoton myöntämistä hakijan tulee hakea kaikki hänen elämäntilanteessaan mahdolliset sosiaalietuudet.

5. Sosiaalisen luoton hakeminen

Ennen hakemuksen jättämistä aikuissosiaalipalveluiden työntekijä ja luoton hakija tekevät yhdessä sosiaalisen luoton tarpeen arvion ja maksuvaralaskelman. Niiden perusteella arvioidaan hakijan mahdollisuutta saada luottoa.

Sosiaalista luottoa haetaan hakemuslomakkeella. Hakemukseen tulee liittää kaikki tarvittavat tiedot tuloista, menoista, varoista ja kaikista veloista, myös ulosotossa ja perinnässä olevista, sekä viimeisin esitetyt veroilmoitus, pankkitiliotteet, luottotietorekisteriotteet ja muut mahdolliset taloudelliseen tilanteeseen liittyvät asiakirjat. Sosiaalista luottoa ei myönnetä puutteellisen hakemuksen perusteella.

Sosiaalisen luoton hakijan on yksityiskohtaisesti selvitettävä, mihin luotto on tarkoitus käyttää ja kuinka luotto auttaa hakijan talouden hallintaa ja itsenäistä selviytymistä.

Jos hakijan ei ole mahdollista saada sosiaalista luottoa, hänet ohjataan selvittämään muut velkojen järjestelykeinot, esimerkiksi varaamaan aika talous- ja velkaneuvonnasta.

6. Sopimus sosiaalisesta luotosta

Velkojen järjestely sosiaalisella luotolla edellyttää luoton saajan suostumusta vapaaehtoisen maksuhäiriömerkinnän tekemiseen koko luoton takaisinmaksun ajaksi lisävelkaantumisen estämiseksi. Sosiaalisesta luotosta tehdään kirjallinen sopimus kahtena kappaleena, josta toinen kappale on luoton saajalle, toinen Kainuun sotelle.

Sosiaalisen luoton sopimuksessa määritellään:

- luoton käyttötarkoitus,

Laadittu 11.3.2015

Päivitetty 30.3.2022

Veera Rinne,
Paula Tikkanen,
Tuula Kinnunen,
Eveliina Mämmi

- luoton määrä,
- luoton korko,
- luoton takaisinmaksuerien suuruus ja niiden eräpäivät sekä
- muut takaisinmaksuehdot.

Sosiaalisesta luotosta peritään luotonsaajalta korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitettu kulloinkin voimassaoleva viitekorko, joka tarkistetaan koron muuttuessa.

Mikäli luotto on myönnetty velkojen järjestelyyn, maksetaan luotto suoraan velkojalle tai velkojille. Jos luotto myönnetään muuhun tarkoituksen, se myönnetään maksusitoumuksena tai maksetaan laskua vastaan suoraan laskuttajalle.

Luotonsaajan tulee sitoutua taloudelliseen neuvontaan ja ohjaukseen koko sosiaalisen luoton takaisinmaksun ajaksi. Luoton takaisinmaksuajan luotonsaajalla on aikuissosiaalityön asiakkuus ja nimetty omatyöntekijä.

7. Sosiaalisen luoton takaisinmaksu

Luoton lyhentäminen tapahtuu tasasuuruusina erinä kuukausittain. Takaisinmaksuerän suuruus riippuu luotonsaajan maksuvarasta. Lyhennyserän on oltava vähintään 20 euroa kuukaudessa sisältäen luoton lyhennyksen ja koron. Korko peritään kuukausierien yhteydessä eräpäivänä jäljellä olevan lainapääoman mukaan. Jos sosiaalisen luoton saajalle myönnetään lyhennysvapaata, korot laskutetaan eräpäivänä.

Luotonsaajan tulee ottaa yhteyttä mahdollisimman pian aikuissosiaalityön omatyöntekijään tai sosiaalisen luoton työntekijään, jos taloudellisessa tilanteessa tapahtuu muutoksia ja takaisinmaksu ei onnistu sopimuksen mukaisesti.

Luoton takaisinmaksuaika on enintään viisi (5) vuotta ja maksuaika määräytyy luotonsaajan maksukyvyn mukaan. Sosiaalista luottoa koskevassa sopimuksessa määritellyjä takaisinmaksuehtoja voidaan muuttaa sopimusaikana. Takaisinmaksuehtoja voidaan muuttaa esimerkiksi, jos luotonsaajan taloudellisessa tilanteessa tapahtuu muutoksia sairaudesta, työttömyydestä tai muusta niihin verrattavasta, hänestä riippumattomasta syystä johtuen.

Luoton takaisinmaksussa voidaan antaa perustellusta syystä enintään 12 lyhennysvapaata kuukautta, jolloin takaisinmaksuaikaa voidaan jatkaa vastaavasti. Erityisistä syistä takaisinmaksuaikaa voidaan jatkaa enintään kahdella (2) vuodella, jolloin huomioidaan mahdolliset aiemmin myönnetty lyhennysvapaat kuukaudet. Tällöin laina-aika voi olla enimmillään seitsemän (7) vuotta. Luotonsaajalla on oikeus maksaa luotto takaisin ennen sen erääntymistä ilman lisäkustannuksia.

Luoton myöntäjällä on oikeus luotonsaajan maksuviivästyksen tai muun sopimusrikkomuksen johdosta eräännyttää luotto maksettavaksi sosiaalisesta luototuksesta annetun lain (133/2002) 8 §:n mukaisesti.

Laadittu 11.3.2015

Päivitetty 30.3.2022

Veera Rinne,
Paula Tikkanen,
Tuula Kinnunen,
Eveliina Mämmi

8. Opiskelijoiden sosiaalinen luototus

Sosiaalista luottoa myönnettäessä opiskelijoille, noudatetaan sosiaalisen luoton yleisiä myöntämisperiaatteita. Luotonsaajan opintojen etenemistä seurataan opintosuunnitelmasta ja opintorekisteriotteesta. Ennen opintojen mahdollista keskeyttämistä tai päättymistä tulee olla yhteydessä omatyöntekijään tai sosiaalisen luoton työntekijään.

9. Muutoksenhaku

Sosiaalista luottoa koskevaan viranhaltijan tekemään päätökseen tyytymätön luotonhakija voi saattaa päätöksen Kainuun soten yksilöasiain jaoston käsittelyyn. Yksilöasiain jaoston päätökseen voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta, jossa käsitellään sosiaalista luottoa koskevasta sopimuksesta johtuvat riidat sen mukaan kuin sosiaalihuoltolain (1301/2014) 6. luvussa säädetään.